

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Karoline Bladh		OPSA 19-22
Handledare		
Prof. Jerker Widén		Antal ord: 11 986
	Beteckning	Kurskod
		1OP467
TVÅNGSMAKT OCH TROVÄRDIGA HOT I KRIG En teoriprovande fallstudie av trovärdighetsteorin Current Calculus Theory		
ABSTRACT: During decades of analysing and theorising military coercion, there is still an absence of common understandings of what coercion consists of and what makes it successful. Despite those diversities, most of the coercion theories agree on that the credibility in threats is a condition for succeeding to influence an adversary. Daryl G. Press has presented a theory, Current Calculus Theory, to analyse the credibility in military threats. However, the theory is based on threats in military crisis with the focus on the actor exposed to the threats. The purpose of this study is therefore to examine the explanatory capability of the theory in coercion in war with perspective on the actor conducting the threats. The results show that the theory may be used to explain the credibility in military threats in war and not just crises, but restrictions in war that the theory does not include complicates the explanatory capability of it. For further analysis of credibility of military threats in war, the suggestions are that the theory is added with factors specifically included in war, such as how Rules of Engagement complicate the use of force, and how the international society respond to an actor threatening with disproportionate amount of force.		
Nyckelord: Tvångsmakt, CCT, militära hot, trovärdighet, Falklandskriget, Gulfkriget		

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 PROBLEMFÖRMULERING	4
1.2 CENTRALA BEGREPP	5
1.3 FORSKNINGSOVERSIKT.....	6
1.3.1 Sammanfattning av forskningsöversikt	10
1.4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	10
1.4.1 Forskningsfråga	10
1.5 AVGRÄNSNINGAR.....	11
2. Teori.....	12
2.1 MOTIVERING TILL CCT:S FÖRKLARINGSKRAFT	12
2.2 CURRENT CALCULUS THEORY	13
2.2.1 Mäta förmåga.....	14
2.2.2 Mäta intressen.....	15
2.2.3 Sammanfattning av CCT	17
2.3 KRITIK MOT TEORI.....	18
3. Metod	19
3.1 FORSKNINGSDSIGN.....	19
3.1.1 Val av fall	20
3.1.2 Metoddiskussion.....	21
3.2 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	22
3.3 OPERATIONALISERING.....	23
3.3.1 Operationalisering av förmågevariabeln.....	23
3.3.2 Operationalisering av intressevariabeln.....	24
3.3.3 Analytiskt ramverk	25
3.4 MATERIALDISKUSSION.....	26
4. Analys	29
4.1 FALKLANDSKRIGET	29
4.1.1 Bakgrund till kriget.....	29
4.1.2 Analys av kriget.....	30
4.2 GULFKRIGET.....	35
4.2.1 Bakgrund till kriget.....	35
4.2.2 Analys av kriget.....	35

4. Avslutning	40
4.1 RESULTATDISKUSSION FALKLANDSKRIGET.....	40
4.2 RESULTATDISKUSSION GULFKRIGET	41
4.3 BESVARAD FRÅGESTÄLLNING OCH SLUTSATSER	41
4.4 TEORI- OCH METODDISKUSSION	42
4.5 RELEVANS FÖR YRKESUTÖVNINGEN	44
4.5 VIDARE FORSKNING	44
Litteraturförteckning.....	46

1. Inledning

Tvångsmakt, användandet av våld eller hot om våld för att påverka beteendet hos en annan part, är ett omtvistat ämne inom krigsvetenskaplig forskning. Förståelsen för vilka komponenter det innehåller och vilka strategier som gör det framgångsrikt har ännu inte nått någon konsensus.¹ Något som dock genomsyrar teorierna om tvångsmakt i debatten om vad som gör det framgångsrikt är att *trovärdighet* i aktörers hot om våld är avgörande för dess resultat.² Den konventionella uppfattningen är att trovärdighet i hot bör bedömas efter den tvingande aktörens tidigare handlingar och dess tidigare historia av att genomföra det denne hotar om.³

Daryl G. Press hävdar dock att den förståelsen är fel och presenterar en alternativ teori: *Current Calculus Theory* (hädanefter benämmt CCT) för att systematiskt analysera trovärdighet i militära hot.⁴ CCT tar inte hänsyn till aktörers historia av att genomföra det de hotar om, utan utgår ifrån att den aktör som utsätts för hot bör bedöma trovärdighet enligt följande faktorer: bedöma om motståndaren har förmågan att genomföra det denne hotar om, samt att bedöma om de intressen som står på spel är av tillräckliga höga värden för att rättfärdiga de kostnader genomförandet skulle innebära.⁵

1.1 Problemformulering

CCT utgår från hur aktören som utsätts för hotet bedömer och uppfattar trovärdigheten i det, och inte från den aktör som utfärdar hotet. I tillämpningen av teorin fokuserar Press på tre saker: för det första utgår han från hur den som utsätts för hot bedömer *motståndarens* trovärdighet, för det andra fokuserar han på trovärdigheten i *militära hot* och för det tredje görs bedömningen av trovärdighet under *kriser*.⁶

---

¹ Bratton 2005:99.

² Bratton 2005:101.

³ Press 2005:1.

⁴ Press 2005:1.

⁵ Press 2005:21.

⁶ Press 2005:9-10.

Tvångsmakt kan bestå av enbart hot, utan våld, men även av användandet av våld. Våldet kan användas för att underbygga hotet och signalera för motståndaren att denne kommer att utsättas för mer våld om inte anpassning görs efter de krav som ställs.⁷ Då våld kan förekomma som en del av tvångsmakt i krig, och inte enbart i kriser, saknas belägg för CCT:s förklaringskraft i fall av tvångsmakt i *krig* med perspektivet på den som *utför* hotet. Att kunna generalisera teorin till fall av tvångsmakt i krig hade därför kunnat tillföra ett analytiskt ramverk till forskningen för att förstå tvångsmakt ur ett trovärdighetsperspektiv. Då teorin även utgår från bedömningen av aktören som *mottar* hotet, saknar den förklaringskraft i trovärdighet i hot med perspektivet på den *tvingande* aktören.

1.2 Centrala Begrepp

Detta avsnitt syftar till att förklara de centrala begrepp som används i undersökningen. Det råder meningsskiljaktigheter kring hur tvångsmakt bör förstås och vilka begrepp som är överordnade andra. Denna redovisning syftar inte till att reda ut en hierarkisk ordning mellan begreppen, utan enbart förklara vilken definition av respektive begrepp denna undersökning utgår från.

Tvångsmakt (coercion) är hot om våld och användning av begränsat våld för att underbygga hotet, i syfte att påverka beteendet hos en motståndare till att agera på ett sätt som denne annars inte hade gjort.⁸ Detta kan göras genom så kallade tvingande hot (compellent threats), vilket innebär att aktivt få motståndaren att avbryta ett pågående agerande och förändra sitt beteende till att göra något annat än den från början hade tänkt. Tvingande hot är något som flertalet teorier skiljer från syftet med avskräckning (deterrence).⁹ Med avskräckning eftersträvas istället ett ”status quo” genom att avskräcka motståndaren från en viss handling och hävda att de fördelar motståndaren skulle uppnå med aktionen inte skulle vara värda kostnaderna för att utföra den.¹⁰ Avskräckning, till skillnad från tvingande hot, innebär att förebygga ett agerande från motståndaren som ännu inte skett.¹¹

---

⁷ Bratton 2005:103.

⁸ Byman et al. 1999:10.

⁹ Bratton 2005:100.

¹⁰ Pape 1996:12.

¹¹ Byman et al. 1999:10.

Vissa teorier delar in tvångsmaktsaktionerna i olika strategier. En av strategierna är bestraffning (punishment) där den tvingande aktören försöker öka kostnaderna för motståndaren om denne fortsätter göra motstånd. Detta utförs ofta genom att skapa lidande hos motståndarens civilbefolkning.¹² En annan tvångsmaktsstrategi benämns som nekande (denial) där den tvingande aktören använder militära medel för att förhindra motståndaren från att nå specifika politiska eller territoriella mål. Nekande utförs genom att exempelvis hota om att ta ett terrängparti eller förstöra motståndarens militära förmåga.¹³ En ytterligare tvångsmaktsstrategi är risk (risk) där den tvingande aktören *gradvis* eftersträvar att öka troligheten för att motståndaren kommer att lida på samma sätt som i en bestraffande strategi.¹⁴

Rå våldsanvändning (brute force) förklaras som, i motsats till tvångsmakt, att en aktör med direktriktat våld eftersträvar att uppnå sina mål, istället för att *påtvinga* någon sin vilja. Rå våldsanvändning är rent militärt och odiplomatiskt. Det fokuserar på att bekämpa motståndarens militära förmågor, inte deras intressen.¹⁵ Rå våldsanvändning inleds med att bekämpa de militära styrkorna på slagfältet, för att därefter påtvinga krav.¹⁶

1.3 Forskningsöversikt

I forskningsöversikten redovisas de främsta teorierna och förståelserna för tvångsmakt. Detta syftar till att skapa en överblick av forskningsfältet och belysa de meningsskiljaktigheter som råder inom ämnet för att underbygga forskningsproblemet.

År 1966 publicerade Thomas Schelling *Arms and Influence* och lade grunden för framtida teorier om tvångsmakt. Schelling uttrycker att om en stat har tillräckligt stor militär makt behöver denne inte förhandla, utan kan då genom rå våldsanvändning uppnå det den vill.¹⁷ Att skapa lidande hos motståndaren varken ger eller besparar en själv något, men det har ett syfte: att influera motståndarens beteende och att tvinga denne till ett beslut genom att skapa

---

¹² Byman et al. 1999:18.

¹³ Byman et al. 1999:13.

¹⁴ Byman et al. 1999:18.

¹⁵ Schelling 1966:1.

¹⁶ Pape 1996:13.

¹⁷ Schelling 1966:2.

farhågor om att mer våld väntar. Förmågan att kunna skada är att förhandla om våld.¹⁸ Schelling beskriver den psykologiska påverkan som våld, och hot om våld, har på en motståndare. Han menar att det är hotet om skadan, och rädslan för att utsättas för mer skada, som kan få motståndaren att tvingas ge upp. Om motståndaren upplever att hotet om mer skada är trovärdigt, är det inte själva skadan i sig som påverkar någons beteende, utan farhågorna om mer våld som påverkar någon till att förändra eller anpassa sitt beteende.¹⁹

30 år efter Schellings verk publicerade Robert A. Pape *Bombing to Win: Air Power and Coercion in War* med en tvångsmaktsteori som har blivit en av de främsta och mest omdiskuterade i forskningsfältet. Pape menar att trovärdighet i hot innebär att övertyga motståndaren om att det skulle kosta mindre att anpassa sig efter kraven än vad det skulle kosta att göra motstånd. Resultatet av tvångsmakten bestäms av hur motståndaren värderar vad det kostar att behålla nuvarande position, jämfört med vad det skulle kosta att anpassa sig efter kraven.²⁰ Pape belyser förmågan hos den tvingande aktören att kunna öka trovärdigheten i att kostnaderna eller fördelarna blir verklighet. Det är sedan upp till motståndaren att värdera denna trovärdighet som avgör tvångsmaktens resultat. Stater är villiga att betala kostnader i utbyte mot fördelar, men bara om de anser att det är trovärdigt att de faktiskt får dessa fördelar.²¹ Enligt Pape är bestraffande strategier sällan lyckade, och riskstrategier misslyckas oftast då de enbart är svagare versioner av bestraffning. Nekande strategier, som fokuserar på fördelar istället för kostnader, fungerar bäst om och när den tvingande aktören underminerar motståndarens militärstrategi för att kontrollera specifika territoriella dispyter.²²

Karl P. Muellers förståelse för tvångsmakt, till skillnad från Pape, liknar Schellings i avseendet att syftet med tvångsmakt är att fokusera på om den psykologiska effekten i hotet fungerar, snarare än vilken strategi som ska utföras. Det handlar exempelvis inte om vad våldet fysiskt kan åstadkomma, utan vad motståndaren *tror* att det kan åstadkomma.²³ Muellers publicerade artikel ”Strategies of Coercion: Denial, Punishment and the Future of

---

¹⁸ Schelling 1966:2.

¹⁹ Schelling 1966:3.

²⁰ Pape 1996:15–16.

²¹ Pape 1996:17.

²² Pape 1996:20.

²³ Mueller 2007:222.

Air Power” syftar till att analysera och delvis utveckla Papes teori i *Bombing to Win* för att hitta en bredare användning av den.²⁴ Mueller menar att Papes definitioner av bestraffning och riskstrategier är bristfälliga då de fokuserar för mycket på vilka mål som ska bekämpas. Muller menar att strategierna snarare bör utgå från det han benämner som den tvingande mekanismen; en avsikts- och verkanssekvens av tvingande händelser. Först bör en tvingande aktör avgöra avsikten med genomförandet, för att sedan bestämma verkan och mål att bekämpa.²⁵

Trots delade meningar om vilken tvångsmaktsstrategi som är mest effektiv, trycker även Mueller på vikten av trovärdigheten i hotet om att fortsatt motstånd kommer att resultera i stor skada för motståndaren. Tvångsmaktsstrategierna bör fokusera på att manipulera kostnaderna för fortsatt motstånd genom att förstöra, eller hota om att förstöra, det som motståndarens stat och dess befolkning värderar, utan att attackera civila.²⁶

Ytterligare förklaring till vikten av trovärdighet i tvångsmakt presenteras i boken *Air Power as a Coercive Instrument* av L. Wyman, Matthew C. Baxman och Eric Larsen.

Konsekvenserna för olika grad av trovärdighet inom tvångsmakt presenteras, men det saknas en systematisk undersökning av vad som ökar eller minskar graden av trovärdighet. Wyman et al. menar dock att många misslyckade tvångsmaktsfall beror på att den tvingande aktörens trovärdighet är tvivelaktig, vilket fortsatt tyder på vikten av trovärdighet i hot. Likt Schelling menar Wyman et al. att framgångsrik tvångsmakt beror på hot om framtida kostnader. Om en motståndare tvivlar på att en tvingande aktör faktiskt kan eskalera eller ens behålla rådande läge, minskar trovärdigheten av kostnaden för vad fortsatt motstånd skulle innebära.²⁷

Alexander B. Downes och Todd S. Sechser problematiserar trovärdighet i demokratiers hot och den traditionella förståelsen om att tvingande hot som utfärdas av demokratier är mer framgångsrika än från icke-demokratier.²⁸ De menar att det är viktigt att göra en åtskillnad mellan militära segrar som nås genom rå våldsanvändning och de som nås genom

---

²⁴ Mueller 2007:182.

²⁵ Mueller 2007:186.

²⁶ Mueller 2007:216-217.

²⁷ Byman et al. 1999:49-50.

²⁸ Downes & Sechser 2012:457-458.

tvångsmakt. Denna åtskillnad är viktig på grund av den hypotes som säger att demokratier oftast lyckas bättre i kriser än genom avgörande våldsanvändning. Deras artikel syftar till att göra en ny bedömning av trovärdighet i demokratiers hot, och kommer fram till att bevisen är vagare än vad den traditionella förståelsen tidigare pekat på.²⁹ Genom att undersöka empirisk data av trovärdighet i hot kommer de fram till att demokratier tenderar att vara mer effektiva i avskräckning, men inte tvingande hot (compellent threats).³⁰ Denna artikel belyser hur trovärdighet påverkar effektiviteten i hot, men också den osämja som råder inom teorier om tvångsmakt samt hur och vad som bidrar till dess framgång.

Lawrence Freedman har gett ett omfattande bidrag till forskningsfältet med sin bok *Strategic Coercion*, som till viss del bygger vidare på Schellings teorier.³¹ Freedman menar att det finns två faktorer som bidrar till om militära hot är effektiva: för det första måste signaler och hot meddelas tydligt med försäkran om att hoten har mottagits. För det andra måste hoten vara trovärdiga. Schelling menar att trovärdigheten kan bero på mängden av ansträngning och resurser som involveras i hoten, men också den potentiella förmågan hos motståndaren att genomföra en motaktion av tvångsmakt.³² Freedman menar att trovärdighet beror på de relativa förmågorna hos involverade aktörer: om den tvingande aktören har förmågan att genomföra det denne hotar om, trots att motståndaren gör motstånd, är det trovärdigt. Om aktören inte har förmågan är trovärdigheten låg.³³

Patric C. Bratton presenterar de främsta tongivande bidragen till tvångsmaktsforskningen från bland annat Freedman, Schelling, Pape samt Mueller och diskuterar oenigheten om vad tvångsmakt innebär och vad som gör det framgångsrikt. Då författare formulerar olika definitioner av framgång finns det en avsaknad av ett konceptuellt ramverk för att analysera tvångsmakt. Frånvaron av en gemensam bild av vad tvångsmakt är, vad slutmålet med det är, vilka aktörerna är samt definition av framgång inom tvångsmakt leder till svagheter i tillämpningen av det.³⁴ En konsensus Bratton dock lyfter är att om tvångsmakt är framgångsrikt eller inte beror på graden av *trovärdighet*. Enligt honom förstås trovärdighet

---

²⁹ Downes & Sechser 2012:459.

³⁰ Downes & Sechser 2012:485.

³¹ Freedman 1998:3.

³² Freedman 1998:25.

³³ Freedman 1998:51.

³⁴ Bratton 2005:99.

som att motståndaren tror på att den tvingande aktören kommer att genomföra det denne hotar om. Han menar även att *övertygelse* är en viktig faktor för framgång, genom att hotet bör ha stor påverkan på den som utsätts för det. Trovärdighet i hot beror på om den tvingande aktören har ett rykte att leva upp till det denne hotar om, och övertygelse handlar om förmågan att hota om stor skada mot något som är av vitalt värde för den utsatte.³⁵

1.3.1 Sammanfattning av forskningsöversikt

Redovisningen av tidigare forskning belyser tydliga meningsskiljaktigheter kring vad som gör tvångsmakt framgångsrikt. Samtlig forskning belyser dock vikten av att sätta psykologisk press på sin motståndare genom manipulation av fördelar eller kostnader, samt trovärdighet i hot om våld för att kunna lyckas med tvångsmakt. Då det fortfarande råder meningsskiljaktigheter om vilken typ av tvångsmaktsstrategi som är mest framgångsrik, finns ett behov att istället undersöka tvångsmakt med perspektivet på det som flertalet teorier gemensamt anser påverka resultatet: trovärdigheten i de tvingande aktörernas hot.

1.4 Syfte och frågeställning

Då CCT utgår från att analysera bedömningen av *motståndarens* militära hot under *kriser*, syftar denna undersökning till att pröva teorins förklaringskraft i fall av tvångsmakt i *krig* med perspektivet på den *tvingande aktören*. Resultatet strävar efter att bidra med en inomvetenskaplig relevans genom att förse tvångsmaktsforskningen med ett teoretiskt ramverk för att analysera trovärdighet i tvingande aktörers hot i annat än kris.³⁶

1.4.1 Forskningsfråga

Hur väl kan Current Calculus Theory förklara trovärdigheten i tvingande aktörers hot i krig?

---

³⁵ Bratton 2005:102.

³⁶ Esaiasson et al. 2017:32.

1.5 Avgränsningar

Undersökningen är begränsad i omfattning genom en avgränsning till att studera kontexten kring enbart ett av hoten från den tvingande aktören i respektive fall. En mer omfattande undersökning hade kunnat bestå av en bredande prövning av teorins förklaringskraft i samtliga hot som utfärdas i respektive fall. En ytterligare avgränsning är att krig förstås som konventionell krigföring, och undersökningen kommer därmed inte beröra irreguljär- eller hybridkrigföring. Den tvingande aktören i respektive fall kommer att vara beslutsfattare på strategisk och militärstrategisk nivå, i syfte att kunna analysera explicita hot och krav från statliga aktörer i konventionella krig.

2. Teori

I teorikapitlet redovisas de relevanta delar ur CCT som ska undersökas. Löpande med presentation av teorin diskuteras och kritiseras förståelsen av den, i syfte att problematisera användningen av teorin inom ramen för denna undersökning och vilka eventuella brister som påträffas i den. Slutligen presenteras en sammanställd kritik mot teorin för att förse läsaren med en övergripande bild av hur teorin bör förstås i denna undersökning.

2.1 Motivering till CCT:s förklaringskraft

Patrick Bratton problematiserar oenigheterna kring förståelsen för tvångsmakt. Han belyser även avsaknaden av ett konceptuellt ramverk för att analysera tvångsmakt, då olika tvångsmaktsteorier har olika uppfattningar om vad som utgör tvångsmakt samt bidrar till dess resultat.³⁷ Trots detta finns en gemensam uppfattning om att trovärdighet är en viktig förutsättning för framgång. Detta motiverar valet av teori då CCT består av ett övergripande teoretiskt ramverk med förklaringsfaktorer för att analysera trovärdighet.

Bratton förklarar trovärdighet i hot som aktörens rykte att genomföra det den hotar om.³⁸ Jämfört med exempelvis denna teori om trovärdighet som enbart tar hänsyn till staters tidigare ageranden, motiverar Press att CCT är mer användbar då den baseras på beteendeforskning. Om det som står på spel är av lågt värde tenderar personer att agera enligt så kallade mentala genvägar, då det inte är nödvändigt att samla in stora mängder information för att fatta beslut om något som inte riskerar att få stora konsekvenser. När kostnaderna av att få fel svar är höga överger personer dessa genvägar och samlar in mer information för att analysera situationen mer noggrant. Även personer som känner sig hotade eller ångestfyllda tenderar att ta längre tid att bearbeta information och öppnar upp för större insamling av data. Därför bör inte beslutsfattare bedöma trovärdighet i hot baserat på aktörens historia av att utföra det som hotas om.³⁹

---

³⁷ Bratton 2005:99.

³⁸ Bratton 2005:102.

³⁹ Press 2005:23.

Om en motståndare utfärdar ett hot angående något som är av högt intresse för denne och dessutom har förmågan att utföra hotet till en rimlig kostnad, vore det vårdslöst att ignorera hotet enbart baserat på att motståndaren har bluffat tidigare. Om en motståndare hotar om att agera mot något denne inte har intresse av och dessutom saknar förmågan att genomföra det, vore det dumdrigt att bedöma hoten som trovärdiga. Press menar att beslutsfattare varken är vårdslösa eller dumdriga. Under kriser bedömer de trovärdighet genom att fokusera på förmåga och intressen och inte genom att lägga för stor vikt vid tidigare ageranden.⁴⁰

2.2 Current Calculus Theory

Hotets trovärdighet uppskattas huruvida motståndaren har förmåga att genomföra det som hotas om, och om motståndaren har tydliga intressen som står på spel.⁴¹ Press definierar trovärdighet i hot som:

”The credibility of a threat is defined as the perceived likelihood that the threat will be carried out if the conditions that are supposed to trigger it are met. A highly credible threat is one that people believe will be carried out; a threat has little credibility if people believe it is a bluff.”⁴²

Trovärdighet är en uppfattning och om personer tror på ett hot är det per definition trovärdigt. Trovärdighet är inget fysiskt fenomen, då det bara existerar i personers huvud. Därför kan trovärdighet inte mätas direkt, utan Press analyserar bedömningen av trovärdighet efter två faktorer: dels verbala eller skrivna uttalanden av beslutsfattares uppfattning om motståndarens hot och dels politiken som beslutsfattare överlägger om som svar på motståndarens hot.⁴³ CCT utgår därför från beslutsfattares uppfattning om trovärdigheten och bedömer uppfattningen av trovärdigheten i hot. Press motiverar inte valet till att fokusera på aktören som utsätts för hot, och dess bedömning av den tvingande aktören. Detta kan ses som en brist i teorin då den enbart bidrar med förklaring av aktören som mottar hotet och dess uppfattning utan att förklara hur den tvingande aktören uppnår hög trovärdighet i sina hot.

---

⁴⁰ Press 2005:24.

⁴¹ Press 2005:8.

⁴² Press 2005:10.

⁴³ Press 2005:11.

Trovärdigheten i ett hot är därmed den uppfattade sannolikheten att hotet eskalerar till handling, under förutsättning att det som anses utlösa agerandet uppstår. Enligt CCT bedömer beslutsfattare motståndarens hot genom att fråga sig två frågor:

- 1) Besitter motståndaren tillräcklig förmåga att genomföra det denne hotar om och uppnå sina mål?
- 2) Är de intressen som står på spel tillräckligt av tillräckligt höga värden för att rättfärdiga motståndarens kostnader och risker?

Ju större motståndarens chanser till en billig framgång är och ju mer som står på spel i en konflikt, desto större är dess trovärdighet i hoten de utfärdar.⁴⁴

2.2.1 Mäta förmåga

Trovärdighet bedöms genom att värdera balansen mellan förmåga och värdet på de intressen som står på spel. När aktörer utsätts för hot i kriser frågar de sig själva om motståndaren har förmåga att genomföra det denne hotar om och uppnå sina mål till en rimlig kostnad. För att besvara denna fråga värderar aktörer specifika militära och ekonomiska maktmedel som avgör om hotet kan genomföras framgångsrikt och vilken kostnad genomförandet skulle innebära för motståndaren.⁴⁵ Press ger ett exempel på bedömning av förmåga: om beslutsfattare bedömer trovärdigheten i en motståndares hot att blockera deras hamnar fokuserar de på specifika maktmedel som är relevanta i en sådan aktion. I ett sådant fall bedömer de dels förmågan hos motståndarens luft- och marina styrkor, dels förmågan i sina egna luft- och marina styrkor samt dels effektiviteten av andra militära och ekonomiska verktyg som kan användas för att bryta motståndarens blockad.

Beslutsfattare bedömer förmåga genom att identifiera de mest effektiva maktmedlen som båda sidor kan använda i den specifika kontexten, för att sedan bedöma vilken sida som är troligast att segra och till vilken kostnad. Om motståndaren är troligast att segra, i synnerhet till en låg kostnad, säger förmågevariabeln att hotet är trovärdigt. För att mäta förmågebalansen mellan aktörerna används militära och ekonomiska faktorer som troligen

---

⁴⁴ Press 2005:20-21.

⁴⁵ Press 2005:24-25.

skulle spela en avgörande roll i händelsen.⁴⁶ Detta är något som även Freedman anser underbygga trovärdighet, att mäta förmågebalansen, vilket underbygger CCT:s förklaringskraft.⁴⁷ En problematik som identifieras är avsaknad av teorins djupare förklaring och definition av förmåga och kostnader. Detta gör att både förståelsen för dess innebörd, samt till vilken grad variablerna uppnår höga eller låga värden förblir oklart och därmed öppna för tolkning.

2.2.2 Mäta intressen

Trovärdighet bedöms inte enbart genom att mäta förmåga. Även svaga stater kan leverera kostsamma hot om deras mest *vitale* intressen står på spel, och även de mest kraftfulla staterna kan retirera om det som står på spel är obetydligt. För att bedöma motståndarens trovärdighet måste beslutsfattare bedöma balansen mellan förmåga och värdet på intressen som står på spel. Intressen är ofta viktiga materiella ting, såsom naturresurser, industriella regioner eller strategiskt placerade fastigheter. Kriser kan också uppstå kring ickemateriella intressen, då stater värderar territorier som de kontrollerar av religiösa eller kulturella anledningar, trots att de inte är värdefulla ur ett materiellt perspektiv. Stater binder sig därför ofta till dispyter som även står på spel för dess rykte.⁴⁸

CCT omfattar både materiella och ickemateriella intressen. Teorins grundläggande antagande är att ledare bedömer trovärdigheten i hot genom att jämföra vad det hade kostat för motståndaren att genomföra det de hotar om, baserat på den förmåga denne har, mot de intressen som står på spel.⁴⁹ Likt i bedömningen av förmåga förklarar återigen inte teorin vad kostnader innebär. För tillämpning av teorin kan därför olika tolkningar av kostnader eventuellt påverka resultatet av teorins förklaringskraft.

Intressen delas in i tre kategorier, i syfte att kunna göra teorin prövbar. *Vitala* intressen innebär för en stat att bevara sin suveränitet och skydda sin befolkning. För att skydda dessa *vitale* intressen är stater uppmärksamma på de två farligaste typerna av

---

⁴⁶ Press 2005:24-25.

⁴⁷ Freedman 1998:51.

⁴⁸ Press 2005:25.

⁴⁹ Press 2005:25.

händelseutvecklingar. Dels är stater känsliga för hot mot sina hemland och de övervakar noggrant maktbalansen i närområdet då invasion ofta sker av grannstater. De farligaste hoten är de som ligger nära och därmed är stater observanta på maktskiften som sker nära sina gränser. Dels är staters *vitala* intressen även att försäkra sig om att inget land, förutom de själva, befäster kontroll över världens stora ekonomiska regioner. Då ekonomisk makt är källan till militär makt, faller kontroll av att den globala maktbalansen inte rubbas under kategorin *vitala* intressen.⁵⁰

Stater har även en stor mängd *viktiga* intressen. Trots att de inte räcker för att klassas som *vitala*, bryr sig staterna om dem och är villiga att betala stora kostnader för att försvara dem. Kategorin *viktiga* intressen omfattar en bredd av materiella intressen som inte är avgörande för statens överlevnad. En stats *viktiga* intressen är till exempel att försvara allierade, handelspartners samt rättigheterna att skeppa gods genom internationella vatten. De är materiella intressen, men hotar inte direkt statens suveränitet eller skiftar maktbalansen i en industriell nyckelregion.⁵¹

Den tredje kategorin, *angelägenheter*, är fundamentalt annorlunda mot de andra två, då stater ofta agerar på sätt som reflekterar deras värderingar, som till exempel att delta i internationell välgörenhet för att reducera lidande utomlands. I vissa fall ger stater hjälp för att främja spridningen av dess politiska och ekonomiska värderingar. *Angelägenheter* spelar roll och att placera dem efter *vitala* och *viktiga* intressen betyder inte att stater inte tar dem seriöst. De är dock ofta förbisedda när stater är i en konflikt om *vitala* eller *viktiga* intressen.⁵²

Sammanfattningsvis gör CCT två centrala påpekanden om intressen och deras roll i bedömning av trovärdighet. Det ena är att intressen har en kraftfull effekt på trovärdighet: svaga stater kan trovärdigt hota om våld för vad de håller mest kärt och kraftfulla stater kan betvivlas när de kämpar över obetydliga saker. Det andra påpekanget är att stater prioriterar

---

⁵⁰ Press 2005:26.

⁵¹ Press 2005:26-27.

⁵² Press 2005:27.

bland sina otaliga intressen. När specifika materiella intressen står på spel, trots att stater är i en dispyt om värderingar, är intressen om makt ofta vad som står högst i kurs.⁵³

2.2.3 Sammanfattning av CCT

Teorin gör inte tydliga förutsägelser om graden av trovärdighet när en stat har mer än tillräcklig förmåga för att genomföra sina hot till en låg kostnad, men där dispyten är av litet intresse. Den klargör inte heller tydliga förutsägelser för när en stat har högt värde på de intressen på spel men dess förmåga är låg. Vad teorin dock förutspår är att med hänsyn till motståndarens förmåga och om det som står på spel i en kris ändras, förändras också trovärdigheten.⁵⁴ Varför teorin inte gör anspråk på att förklara hela spektrumet av variabelvärden på förmåga och intresse saknar dock motivering. Detta leder till en avsaknad av samtliga värden på de oberoende variablerna i teorins orsakssamband. Det begränsar därmed dess tillämpbarhet av att kunna generaliseras till tvångsmaktfall med alla olika värden på *förmåga* och *intresse*.

För att återgå till de två frågor som beslutsfattare bör ställa sig när de bedömer trovärdighet i hot sammanfattar CCT:

- 1) Besitter motståndaren tillräcklig förmåga att genomföra det denne hotar om och uppnå sina mål?
- 2) Är de intressen som står på spel av tillräckligt höga värden för att rättfärdiga motståndarens kostnader och risker?

Ju större motståndarens chanser är till en billig seger och ju mer som står på spel i en kris, desto större är motståndarens trovärdighet.⁵⁵ Med detta som grund kan ett orsakssamband identifieras då värdena på de oberoende variablerna *förmåga* och *intresse* förändrar värdet på den beroende variabeln *trovärdighet*. Orsakssambandet presenteras i tabellen nedan. De övriga värdena på de oberoende variablerna som utelämnas är de som Press menar att teorin inte förutspår.

---

⁵³ Press 2005:28.

⁵⁴ Press 2005:28.

⁵⁵ Press 2005:28.

Tabell 1. Teorins orsakssamband

Oberoende variabler		Beroende variabel
<i>Förmåga att genomföra hot – relativt kostnad</i>	<i>Värde på intresse som står på spel</i>	<i>Trovärdighet</i>
God	Högt	Hög
God	Högt	Medel/Högt, beror på vad som står på spel
Nej	Lågt	Låg

2.3 Kritik mot teori

Det är viktigt att förstå att teorin bör tolkas separat från ramverket som används för att pröva den, då detta har förenklat teorin för att utveckla tydliga förutsättningar.⁵⁶ Som diskuterats löpande i presentationen av teorin kan kritik riktas mot att CCT inte förklarar eller definierar kostnader. Vad kostnader innebär är då öppet för tolkning, vilket gör att teorins förklaringar och slutsatser eventuellt kan skilja sig beroende på vem som tillämpar den.

Att teorin inte förutsäger nivån av *trovärdighet* i fall av samtliga olika värden på de oberoende variablerna *förmåga* och *intressen* motiveras inte, vilket gör att teorins förklaringskraft avgränsas från att kunna förklara trovärdighet i fall som exempelvis har lågt värde på intresse men högt värde på förmåga. Att detta orsakssamband saknas gör att teorins förklaringskraft i det som den påstår sig kunna förutspå kan ifrågasättas.

Att teorin utgår från att analysera aktören som utsätts för hot och hur denne bedömer trovärdigheten i motståndarens hot motiveras inte. Om teorin hade antagit ett perspektiv på den tvingande aktören hade teorins tillämpbarhet kunnat förbättras, för att analysera både den tvingande och tvingade sidan i fall av tvångsmakt, ett perspektiv som denna undersökning dock syftar till att bidra med.

---

⁵⁶ Press 2005:27-28.

3. Metod

I detta kapitel presenteras den forskningsdesign, metod och de fall som kommer att användas i undersökningen. Därefter följer en operationalisering av teorin i syfte att presentera det analytiska ramverket som ska användas för analysering av fallen. Samtliga val som görs avseende undersökningens metod diskuteras löpande, i syfte att klargöra varför dessa val anses vara mest lämpliga för att ge svar på forskningsfrågan. Slutligen presenteras det material som kommer att utgöra den empiriska grunden för undersökningen.

3.1 Forskningsdesign

Forskningsdesignen utgörs av en teoriprovande flerfallsstudie, där teorin sätts i centrum för att kunna undersöka dess förklaringskraft och generaliserbarhet till fler fall. En teoriprovande forskningsdesign är lämpligt eftersom det finns behov av att undersöka teorins externa validitet: att pröva om den kan förklara utfallet i andra fall än de som den skapats från.⁵⁷ Då en teoriprovande forskningsdesign är av förklarande karaktär krävs god intern validitet. En bristande intern validitet kan leda till felaktiga slutsatser om orsakssambandet, då risken finns att en tredje faktor som har uteslutits från undersökningen är vad som egentligen påverkar den beroende variabeln.⁵⁸ För att i denna undersökning inte riskera att en yttre faktor eller variabel är det som faktiskt förklarar orsakssambandet bör fallen ha så olika värden som möjligt på de övriga tänkbara förklaringsvariablerna. Fallen väljs därför enligt en mest olika-design, vilken presenteras ingående i nästa avsnitt.⁵⁹

Undersökningen strävar efter att genomsyras av hög reliabilitet, det vill säga att mäta värdet på variablerna på rätt sätt.⁶⁰ Detta görs genom att tydligt redovisa samtliga steg för hur de operationella indikatorerna ska användas, och efter analys av fallen återge vilka och varför indikatorerna uppnår de värde som anges.⁶¹ Att analys och resultat präglas av objektivitet är av vikt för att det inte ska påverkas av subjektiva bedömningar. För att uppnå objektivitet

---

⁵⁷ Esaiasson et al. 2017:89.

⁵⁸ Yin 2007:57.

⁵⁹ Esaiasson et al. 2017:104.

⁶⁰ Esaiasson et al. 2017:64.

⁶¹ Yin 2007:59.

kommer samtliga avgränsningar och vägval att motiveras och presenteras samt att slutsatserna från resultatet diskuteras kritiskt i det avslutande kapitlet.⁶²

3.1.1 Val av fall

Prövandet av teorins förklaringskraft i denna fallstudie bygger på en mest olika-design i syfte att stärka tilltron till teorin och visa att den kan förklara det som andra teorier inte kan. Genom att tillämpa en mest olika-design väljs två fall med olika värden på övriga tänkbara variabler som kan påverka utfallet, förutom de variabler som ska mätas, vilka är de oberoende variablerna *förmåga* och *intresse*.⁶³ Alternativet hade varit att göra en mest lika-design, där fallen istället väljs efter värdena på de oberoende variablerna för att därefter mäta värdet på den beroende variabeln i empirin.⁶⁴ Då det är värdet på de oberoende variablerna som ska prövas, oavsett hur olika fallen är i övrigt, anses en mest olika-design vara mest lämpligt.⁶⁵

Då extern validitet, att kunna generalisera resultatet, är av intresse för undersökningen väljs fall även efter principen om kritiska fall under gynnsamma omständigheter, vilket syftar till att undersöka om teorins förklaring får stöd i empirin. Om teorins orsakssamband inte stämmer överens med empirins, försvagas teorins förklaringskraft. Om teorin får stöd och kan förklara de valda kritiska fallen för trovärdighet i hot, kan teorin generaliseras till andra tvångsmaktsfall i krig med perspektiv på den tvingande aktören. Om teorin inte får stöd eller inte kan förklara resultatet i kritiska fall kommer den troligen inte att få stöd någon annanstans heller.⁶⁶ Att fallen är kritiska under gynnsamma omständigheter innebär för denna undersökning att tvingande aktörer har uttryckt explicita hot och att de tydligt är fall av tvångsmakt.

---

⁶² Johannessen 2020:223.

⁶³ Esaiasson et al 2017:104.

⁶⁴ Esaiasson et al. 2017:103.

⁶⁵ Esaiasson et al. 2017:102.

⁶⁶ Esaiasson et al. 2017:161-162.

Teorin prövas mot två fall av tvångsmakt i krig med perspektivet på den tvingande aktören. Fallen väljs strategiskt utifrån värdet på den beroende variabeln; *hög trovärdighet*, vilken är känd i respektive fall. Fall av hög trovärdighet innebär att det hot som förmedlats sedan genomförs. För att uppnå syftet med mest olika-designen skiljer sig fallen åt på övriga tänkbara förklaringsvariabler.⁶⁷ Dessa är 1) vilken krigföringsarena de utspelar sig i: luft, mark, sjö och 2) vilken typ av aktör som utför tvingande aktionen: enskild stat eller allians. Den maritima spärrzonen i Falklandskriget och genomförandet av Operation Desert Storm i Gulfkriget anses olika då de utspelar sig i olika arenor: sjö- respektive luft- och markarenan. De uppnår det andra kriteriet då Falklandskriget fokuserar på Storbritannien som enskilt tvingande aktör, medan perspektivet i Gulfkriget är på en koalition av ett stort antal stater. De anses vara kritiska fall under gynnsamma omständigheter då de är fall av krig med *explicita hot och krav*.

3.1.2 Metoddiskussion

Den metod som används för att analysera fallen utgörs av en kvalitativ textanalys. Denna metod är lämplig om det innehåll som eftersöks i texten ska tolkas genom ett analysverktyg från teorin. Kvalitativ textanalys innebär att ställa frågor till texten och genom tolkning av textmaterialet få svar på dessa.⁶⁸ De frågor som ställs till textmaterialet är exempelvis hur ett fenomen representeras, eller vilken mening det ges i en viss kontext.⁶⁹ Analysverktyget som presenteras i avsnitt 3.3.3 *Analytiskt ramverk* syftar till att ställa frågor till texten och tolka innehållet efter hur de operationella indikatorerna representeras.⁷⁰ Det analytiska ramverket kommer att utgöras av en kombination av ett förhandsdefinierat och ett öppet förhållningssätt till materialet. Denna kombination innebär att analysverktyget både består av fastställda svarskategorier med tänkbara frågesvar som är relevanta för undersökningens resultat och att anta ett öppet förhållningssätt där svaren bestäms av vad som hittas i materialet.⁷¹ Anledningen till denna kombination är att de oberoende variabelerna *förmåga*

---

⁶⁷ Esaiasson et al. 2017:102.

⁶⁸ Esaiasson et al. 2017:211.

⁶⁹ Esaiasson et al. 2017:212.

⁷⁰ Esaiasson et al. 2017:216.

⁷¹ Esaiasson et al. 2017:223.

och *intressen* bör analyseras på olika sätt, samt att teorin utgår från att trovärdighet är uppfattningar och därmed kan representeras olika.⁷²

Valet att genomföra en kvalitativ textanalys är baserat på att frågeställningen kräver att fenomen tolkas och förstås utifrån textmaterialet. Alternativet hade varit en kvantitativ metod som syftar till att mäta hur många gånger ett fenomen förekommer.⁷³ Då denna undersökning bygger på att tolka textens förekomster av fenomen, de operationella indikatorerna, och eftersom det eftersökta materialet kan förekomma i det dolda, anses en kvalitativ textanalys vara lämplig som metod.⁷⁴ Valet att göra en kvalitativ textanalys motiveras även av perspektivet på trovärdighet som uppfattningar, vilket kan tolkas efter de operationella indikatorerna som underliggande budskap, något en kvantitativ textanalys inte hade omfattat.⁷⁵

3.2 Forskningsetiska överväganden

Denna undersökning kommer inte att behandla människor direkt på det sätt som görs under experiment eller intervjuer. Därför begränsas avseendet om de forskningsetiska övervägandena gällande hur människor kan påverkas av studien.⁷⁶ Däremot eftersträvas forskningsetiska överväganden genom att upprätthålla en god forskningsed. Ett vetenskapligt och tydligt språk med väldefinierade begrepp är av vikt för att innehållet och resultatet ska förstås av läsaren.⁷⁷ Framförallt ska resultatet vara oberoende av författaren till denna uppsats och därmed eftersträvas en transparens genom hela arbetet. De vägskalet och avgränsningar som görs kommer att vara värderingsfria och förmedlas för att tydliggöra för läsaren varför undersökningens resultat och slutsatser blir de som presenteras.⁷⁸

---

⁷² Press 2005:20-21.

⁷³ Esaiasson et al. 2017:198.

⁷⁴ Esaiasson et al. 2017:211.

⁷⁵ Press 2005:20-21.

⁷⁶ Esaiasson et al. 2017:354.

⁷⁷ Esaiasson et al. 2017:21.

⁷⁸ Esaiasson et al. 2017:25-26.

3.3 Operationalisering

Operationaliseringen syftar till att gå från det teoretiska till det specifika genom att bryta ut de företeelser som ska undersökas från teorin till indikatorer.⁷⁹ Den beroende variabeln är *trovärdighet* och de oberoende variablerna är *förmåga* och *intressen*. Enligt teorin resulterar en förändring av värdet på de oberoende variablerna i en förändring på den beroende variabeln.⁸⁰ Varje operationell indikator syftar till att vara så nära den beskrivning och exemplifiering av teorin i avsnitt 2.2 *Current Calculus Theory* som möjligt, i syfte att uppnå hög begreppsvaliditet för att undvika systematiska fel i analysen.⁸¹

3.3.1 Operationalisering av förmågevariabeln

Vid analysering av förmågevariabeln tillämpas ett öppet förhållningssätt.⁸² Värdet på förmågevariabeln bedöms efter hur många av de operationella indikatorerna från empirin kan tolkas stämma överens med teorins förklaring av god förmåga. Ju fler av indikatorerna som återfinns, desto bättre anses aktörens förmåga vara enligt operationalisering av teorin. Resultatet *god förmåga* nås om samtliga tre indikatorer på god förmåga återfinns i empirin. Om två indikatorer återfinns i empirin ges värdet *medelgod förmåga*. Om endast en indikator återfinns blir värdet *bristande förmåga*. Om ingen av indikatorerna återfinns i empirin blir värdet *Ingen förmåga* på förmågevariabeln. De operationella indikatorerna beskrivs ingående i avsnitt 3.3.3 *analytiskt ramverk*. En avgränsning har gjorts med hänsyn till teorins definition av förmåga. Press mäter förmåga baserat på aktörens militära och ekonomiska maktmedel.⁸³ I denna studie undersöks enbart de militära och inte de ekonomiska maktmedlen.

---

⁷⁹ Johannessen et al. 2020:50.

⁸⁰ Esaiasson et al. 2017:52.

⁸¹ Esaiasson et al. 2017:57.

⁸² Esaiasson et al. 2017:223.

⁸³ Press 2005:24-25.

3.3.2 Operationalisering av intressevariabeln

Operationalisering resulterar i att intressevariabeln värderas efter indikatorer på kategorierna *vitale* och *viktiga* intressen. Baserat på vilka indikatorer som återfinns i fallen blir resultatet högt om *vitale* respektive *viktiga* intressen representeras. Det analytiska ramverket som baseras på värdet på den beroende variabeln, hög trovärdighet, avgränsas från att inkludera kategorin *angelägenheter*, då dessa åsidosätts och därmed tolkas som lågt värderade när stater är involverade i dispyter om *vitale* och *viktiga* intressen.⁸⁴ Det förhandsdefinierade förhållningssättet till materialet används för analysering av intressevariabeln.⁸⁵ Om någon av indikatorerna på *vitale* eller *viktiga* intressen återfinns i teorin blir värdet *högt* på intressevariabeln. Om inga av indikatorerna på intresse med högt värde återfinns i empirin blir värdet *lågt* på intresse-variabeln.

---

⁸⁴ Press 2005:27.

⁸⁵ Esaiasson et al. 2017:223.

3.3.3 Analytiskt ramverk

Oberoende variabel	Operationella indikatorer	Exempel
God förmåga	Indikator 1. Har aktören militära medel för att kunna genomföra det den hotar om?	Om aktören hotar om att genomföra en aktion mot en specifik domän eller ett mål, har aktören den materiel och personal som de anser krävs för att utföra aktionen.
	Indikator 2. Har aktören effektivare maktmedel med större kapacitet än motståndaren?	Aktören har vapen med bättre teknologi, större mängd vapen och materiel, vapen med längre räckvidd. Mer kvalificerad personal. Aktören har även förmåga att besvara eventuella motmedel som motståndaren kan använda och fortfarande uppnå sitt mål.
	Indikator 3. Har aktören förmåga att genomföra det den hotar om till låg kostnad?	Vad uttrycker aktören är kostnaderna som står på spel i genomförandet och hur stora är riskerna för höga kostnader?
Högt värde på intresse	Uttrycker aktören att vitala intressen står på spel?	Är av vikt för statens överlevnad. Skydda suveränitet och befolkning. Säkerställa global maktbalans. Skydd mot invadering av främst grannländer. Villig att betala stora kostnader för att försvara.
	Uttrycker aktören att viktiga intressen står på spel?	Är inte av vikt för statens överlevnad. Försvara allierade, handelspartners och internationella handelsvägar. Materiella intressen; territorium, fortifikationer. Villig att betala stora kostnader för att försvara.

3.4 Materialdiskussion

Materialet som används som empiriskt underlag består främst av sekundärkällor, vilka bygger på primärkällor där historiker skriver om händelser. De primärkällor som används är återberättelser från individer som upplevde händelsen.⁸⁶ Materialet diskuteras enligt de fyra källkritiska reglerna: *äkthet*, *oberoende*, *samtidighet* och *tendens*.⁸⁷ För att analysera en trovärdig berättelse av händelserna tillämpas triangulering genom att tre av varandra oberoende källor bekräftar samma sak.⁸⁸ Utöver de källkritiska reglerna diskuteras även vilken typ av författare som upprättat materialet och vad syftet med det är.⁸⁹

Empirin som utgör grunden för analysering av Falklandskriget bygger främst på Lawrence Freedmans böcker *The Official History of the Falklands Campaign Volume I* och *Volume II*. Böckerna är sekundärkällor och tillhör Storbritanniens officiella återberättelse av kriget från serien ”The Government Official History”. Freedman har även fått tillgång till tidigare säkerhetsklassat material, som kompletterat berättelserna och skapat en detaljerad och autentisk bild av händelserna. De källor Freedman bygger berättelserna på bedöms uppfylla kriterierna om äkthet, samtidighet och oberoende då primärkällorna är officiella dokument och rapporter från varandra oberoende utgivare som publicerades i nära anslutning till före, under och efter kriget.⁹⁰ *The Official History of the Falklands Campaign* består dock främst av brittiska primärkällor, vilket gör att materialet kan anses vara tendensiöst.

Max Hastings och Simon Jenkins bok *The Battle for the Falklands* från 1983 bedöms som oberoende av Freedmans böcker och används för att komplettera och bekräfta berättelserna.⁹¹ Hastings deltog som korrespondent med den brittiska styrkan och bevittnade personligen en del av kriget. Jenkins arbetade som reporter och bevittnade krigets politiska version i Storbritannien. Därmed utgörs boken utgörs av primärkällor såsom författarnas egna upplevelser av kriget, men även sekundärkällor såsom intervjuer av personer som

---

⁸⁶ Johannessen et al. 2020:85-86.

⁸⁷ Esaiasson et al. 2017:291–292.

⁸⁸ Eriksson 2018:140.

⁸⁹ Johannessen et al. 2020:87.

⁹⁰ Freedman 2005:209-210; 2007:826-830.

⁹¹ Esaiasson et al. 2017:297.

deltog i kriget och rapporter skrevs under kriget. Då boken publicerades kort efter kriget och består av varandra oberoende primärkällor anses den uppfylla kriterierna om samtidighet och oberoende. När boken publicerades kunde den dock inte återge namnen på de källor som de exempelvis intervjuat, på grund av sekretesslagar. Detta påverkar bedömningen av dess trovärdighet. Berättelserna har dock kontrollerats för att ge en korrekt bild av händelserna enligt den oberoende rapporten *The Franks Report* från 1983 om kriget, något förbättrar trovärdigheten då berättelserna bekräftats med hjälp av rapporten.⁹² För analysera en trovärdig helhetsbild av Falklandskriget används även boken *The Falklands War*. Den publicerades 1982 av brittiska reportrar som spenderade tid i kriget med både den brittiska och argentinska sidan. Avseende kriteriet samtidighet och tendens anses boken därmed utgöra en bra källa. Boken anses dock uppfylla oberoendekriteriet sämre då de inte refererar till sina primärkällor, vilket gör att dessa inte kan kontrolleras eller bekräftas.⁹³

För analys av Gulfkriget består främst det empiriska underlaget av amerikanska försvarsdepartementets officiella rapport ”Conduct of the Persian Gulf War” från 1992. Rapporten är en sekundärkälla som bygger på primärkällor såsom nedskrivna planer och bedömningar, information från amerikanska ledningsstabber samt skildringar från flertalet officerare som deltog i kriget. Syftet med rapporten var att skapa ett dataunderlag för framtida forskning.⁹⁴ Då rapporten bygger på olika primärkällor anses dess oberoende också vara acceptabelt. Dock utgörs den av amerikanska källor, vilket leder till att den inte uppfyller tendenskriteriet lika väl.

För att få en trovärdig helhetsbild av händelserna i Gulfkriget används även boken *The Gulf War 1990-91* skriven av den militärhistoriska professorn William Thomas Allison.⁹⁵ Boken är en sekundärkälla som bygger på primärkällor i form av rapporter och berättelser. Boken anses uppfylla kriteriet om oberoende väl, då den består av flertalet olika primärkällor som kan bekräfta samma händelse. Dessa källor varierar dock i avseendet när de publicerats, vilket ger varierad grad av samtidighet. Källorna utgörs främst av amerikanska

---

⁹² Hastings & Jenkins 1983:foreword.

⁹³ Eddy et al. 1982:1-2.

⁹⁴ Department of Defence 1992:xxix.

⁹⁵ Allison 2012:i.

publikationer, vilket likt försvarsdepartementets rapport påverkar tendenskriteriet.⁹⁶

Ytterligare en källa som används vid analysering av Gulfkriget är *Operation Desert Shield/Desert Storm: chronology and fact book* från 1995 av Kevin Don Hutchinson. Boken är en sekundärkälla som kronologiskt beskriver händelserna före och under kriget och bygger på publicerade verk och dokument skrivna i samtid med kriget. Då boken utgörs av flertalet publicerade källor anses dess oberoende och samtidighet god. Även denna bok bedöms som något tendensiöst, då främst berör den amerikanska versionen av kriget.⁹⁷

Sammanställt används triangulering med tre av varandra oberoende källor i respektive fall för att bekräfta att de händelser som ska analyseras är trovärdiga. Att materialet bedöms vara tendensiöst anses inte begränsa undersökningens resultat avsevärt, då bedömningen av trovärdighet utgår från den tvingande aktörens egen uppfattning, vilket i detta fall är Storbritannien och USA tillsammans med koalitionen uppfattningar.

---

⁹⁶ Allison 2012:193-197.

⁹⁷ Hutchinson 1995:247.

4. Analys

4.1 Falklandskriget

4.1.1 Bakgrund till kriget

I över 250 år hade en dispyt pågått mellan Storbritannien och Argentina om Falklandsöarnas tillhörighet. Sedan 1883 hade öarna kontrollerats under brittiskt styre, något som Argentina hade motsatt sig.⁹⁸ 1981 tog en militärjunta makten i Argentina, med stora förhoppningar om ett upplösande i debatten och en övergång till argentinsk suveränitet över Falklandsöarna. Juntan planerade att genomföra en ockupation av öarna, som genom överraskning förhoppningsvis skulle ske utan förluster och att britterna skulle ana något.⁹⁹ Under våren 1982 hade dock britterna fått flertalet vaga uppgifter om juntans ambitioner, bland annat efter att argentinska metallskrotsarbetare hade landstigit utan tillstånd i Sydgeorgien, en del av Falklandsterritoriet, och hissat den argentinska flaggan.¹⁰⁰ Brittisk underrättelsetjänst hade uppfattat flertalet signaler från juntan som pekade på en invasion, men antingen hade signalerna ignorerats eller missförståtts då inget bekräftade deras förningar.¹⁰¹

I slutet av mars 1982 pekade flertalet indikatorer på att en invasion var stundande och britterna beslutade om att sätta ihop en stridsgrupp med tillräcklig förmåga att kunna återta Falklandsöarna efter en befarad argentinsk invasion.¹⁰² Vid den tiden konstaterade britterna att på grund av deras bristande militära närvaro i området, i form av enbart ett patrullfartyg, samt faktumet att det skulle ta tre veckor för stridsgruppen att nå området, skulle de inte hinna före argentinarna för att avskräcka deras invasion.¹⁰³ På morgonen den 2 april landsteg argentinska styrkor på Falklandsöarna och ockuperade området med både marin-, mark- och

---

⁹⁸ Freedman 2005:2.

⁹⁹ Freedman 2005:132-133.

¹⁰⁰ Hastings & Jenkins 1983:53-55.

¹⁰¹ Eddy et al. 1982:73.

¹⁰² Freedman 2005:181.

¹⁰³ Freedman 2005:3.

flygförband.¹⁰⁴ Samma kväll beslutade britterna om att skicka den sammansatta stridsgruppen i syfte att återta kontrollen över öarna.¹⁰⁵

4.1.2 Analys av kriget

Vilka hot och krav utfärdades?

Det hot som utfärdades var när britterna den 8 april meddelade att en maritim spärrzon skulle upprättas runt Falklandsöarna. Den skulle börja gälla från och med den 12 april och efter det skulle alla argentinska örlogsfartyg och argentinska maritima hjälpmedel som påträffades i zonen ses som fientliga och attackeras av brittiska styrkor. Britterna motiverade sin legitimitet i att attackerera inom spärrzonen genom att hävda rätt till självförsvar.¹⁰⁶

Indikator 1. Har aktören de militära medel för att genomföra det som hotades om?

Stridsgruppen leddes av hangarfartygen *HMS Hermes* och *HMS Invincible*, med förmågan att upprätta en blockad och tillräcklig kapacitet för att hantera argentinsk luft- och sjömålsbekämpning. Det var dock oklart vad de kunde förvänta sig när de påbörjade förflyttningen mot Falklandsöarna, på grund av bristen på underrättelser i det tidiga skede när stridsgruppen hade fått order om förflyttning.¹⁰⁷ Stridsgruppen var beräknad att anlända 29 april till Falklandsöarna och den maritima spärrzonen. Den 12 respektive 16 april anlände två brittiska atomubåtar till området och patrullerade under tiden innan stridsgruppen skulle anlända.¹⁰⁸

Det brittiska fartyget *HMS Sheffield* var ett av de första ytstridsfartygen att nå spärrzonen, med uppgiften att skydda egna styrkor mot luftattacker nära Argentinas flotta och varna om inkommande attacker. Fartyget var dock dåligt utrustat mot alla typer av lågflygningsattacker och dess beväpning hade dålig räckvidd och precision.¹⁰⁹ Från 29 april

---

¹⁰⁴ Freedman 2005:3-7.

¹⁰⁵ Freedman 2007:16.

¹⁰⁶ Freedman 2007:90.

¹⁰⁷ Freedman 2007:50-52.

¹⁰⁸ Hastings & Jenkins 1983:119.

¹⁰⁹ Eddy et al. 1982:163.

nådde de första delarna av den brittiska flottstyrkan Falklandsöarna, med luft- och sjöstridsförmågor, samt med en kommandobrigad för att kunna landstiga och återta öarna.¹¹⁰

Storbritanniens innehav av atomubåtarna indikerar på att aktören hade den militära materiel och vapen de hotade om att använda: att attackera argentinska marina enheter inom spärrzonen. Förstärkningen av ytterligare ytstridsförmågor med marin- och flygförband i form av den inkommande stridsgruppen var även en indikator som tolkas som att Storbritannien hade den militära materiel för att genomföra det som hotades om. Stridsgruppen inkluderas dock inte i bedömningen av förmåga i kontexten kring den 12 april, då de inte hade anlänt än. Då brittiska atomubåtar dock fanns på plats vid tillfället blir svaret på indikatorn *Ja*.

Indikator 2. Har aktören effektivare maktmedel med större kapacitet än motståndaren?

Atomubåtarna sågs som Storbritanniens främsta fördel till effektivt maktmedel mot Argentina, något som dock var problematiskt att använda då varningsskott eller identifiering av mål var svårare att utföra från en ubåt än ytfartyg. Ubåtarna reglerades därför av insatsregler (rules of engagement) där deras primära mål var argentinska örlogsfartyg. De begränsades från att verka mot andra maritima enheter, då det var svårt att motivera rimligheten i att bekämpa argentinska handelsfartyg med ubåtar för det internationella samfundet.¹¹¹ Ubåtsbesättningarna bedömde dock insatsreglerna som överdrivet försiktiga, speciellt i avseendet att de var tvungna att identifiera argentinska fartyg innan de attackerade dem. Detta innebar att de utsatte sig för risk att själva bli upptäckta och attackerade. Kravet på identifiering berodde på bristande underrättelser om aktiviteter i området och att ubåtar från andra icke fientliga nationer kunde befinna sig i där.¹¹²

Britterna upplevde ubåtsförmågan som effektiv i förhållande till de argentinska förmågorna, men insatsreglerna begränsade dock deras användning och kapacitet. Dessutom påverkades britternas förmåga av att spärrzonen skulle träda i kraft innan stridsgruppen skulle anlända. När aktörens militära medel ställs i relation till motståndarens, påverkades denna indikator

---

¹¹⁰ Freedman 2007:771-780.

¹¹¹ Freedman 2007:89.

¹¹² Freedman 2007:89.

av begränsningar i form av insatsregler och avsaknad av stridsgruppen i det inledande skedet, trots en uttalad fördel med de brittiska ubåtarna. Därför blir svaret på denna operationella indikator *Nej* med hänsyn till det inledande skedet av den maritima spärrzonen och insatsreglerna för ubåtarna.

Indikator 3. Har aktören förmåga att genomföra det de hotade om till låg kostnad?

På grund av det långa avståndet mellan Storbritannien och Falklandsöarna var britterna beroende av internationellt stöd, ett stöd som hängde på en skör tråd och lätt kunde brytas om Storbritannien ansågs använda oproportionerlig mängd våld. I en tid där bland annat USA hade antagit en anti-kolonialistisk ståndpunkt, fick budskapet Storbritannien sände ut med användandet av militärmakt inte verka syfta till att återta en brittisk koloni.¹¹³

Den potentiella kostnaden för att realisera hotet anses vara hög, då användandet av våld kunde kosta britterna deras allianser och internationella stöd. Att aktören hade förmåga att utföra det som hotades om innebar i detta fall inte i låga kostnader. Därför anses inte Storbritannien kunna använda den förmåga de hotade om att använda till en låg kostnad och svaret på indikatorn blir *Nej*.

Tabell 2. Resultat förmågevariabeln

Oberoende variabel	Indikator 1	Indikator 2	Indikator 3	Variabelvärde
Förmåga	Ja	Nej	Nej	Bristande

---

¹¹³ Freedman 2007:86-88.

Uttrycker aktören att viktiga eller vitala intressen står på spel?

Den 3 april meddelade premiärminister Margaret Thatcher det brittiska folket att Falklandsöarna hade blivit invaderade av Argentina. Hon informerade om att Storbritannien hade skickat en styrka för att återställa den brittiska administrationen.¹¹⁴ Beslutet att skicka en stor stridsgrupp till Falklandsöarna förvånade många då Storbritannien plötsligt hamnat i en intensiv dispyt över ett avlägset territorium, vilket gjorde det svårt för regeringen att motivera att det var av stort nationellt intresse att återta öarna.¹¹⁵ Thatcher motiverade beslutet med att det var värt kostnaden då Falklandsöarnas befolkning präglades av brittisk kultur, vilket var något som befolkningen inte kunde nekans enbart på grund av Argentinas territoriella ambitioner. Det var inte en fråga om Falklandsöarna var av kolonial betydelse för Storbritannien, utan att de hade en moralisk och politisk plikt att försvara det folk som associerar sig med Storbritannien.¹¹⁶

I analysen av Storbritanniens intresse för Falklandsöarna återfinns indikationer på flertalet *vitala* intressen då skydd av befolkning och skydd mot invadering faller in under denna indikator.¹¹⁷ Att bevara territorium anses som *viktiga* intressen och är även något som tolkas var Storbritanniens intresse för Falklandsöarna. Det som dock bidrar till att Falklandsöarna inte faller in under kategorin *vitala* intressen är att det inte bedöms vara kritiskt för statens överlevnad och dess suveränitet, vilket i detta fall förstås som Storbritanniens överlevnad. Analysen av materialet belyser även oklarheten i hur vitala Falklandsöarna faktiskt var för Storbritannien, eftersom det var svårt att bygga upp trovärdighet i fallet då briterna initialt inte hade någon betydande militär närvaro i området.¹¹⁸ Då indikatorer i fallen dock pekade på både *vitala* och *viktiga* intressen anses värdet på intresset vara *högt*.

---

¹¹⁴ Freedman 2007:17.

¹¹⁵ Freedman 2007:18-19.

¹¹⁶ Freedman 2007:19.

¹¹⁷ Press 2005:26.

¹¹⁸ Freedman 2007:18-19.

Tabell 3. Resultat intressevariabeln

Oberoende variabel	Operationell indikator	Identifierade i fallet	Variabelvärde
Värde på intresse	Vitala intressen	Skydda befolkning. Skydd mot invadering av främst grannländer.	Högt
	Viktiga intressen	Är inte av vikt för statens överlevnad. Försvara internationella handelsvägar. Materiella intressen; territorium.	

4.2 Gulfkriget

4.2.1 Bakgrund till kriget

Gulfkriget inleddes med Iraks invasion av Kuwait den 2 augusti 1990 på grund av en lång dispyt om Kuwaits suveränitet. Den irakiske presidenten Saddam Hussein förklarade Kuwait som den 19:e provinsen av Irak och att det aldrig hade existerat några gränser mellan länderna.¹¹⁹ Den amerikanska presidenten George Bush fördömde invasionen och hävdade att en potentiell utveckling av krisen som kunde leda till Iraks ockupering av Saudiarabien var ett hot mot USA:s nationella intressen.¹²⁰ Saddams förstärkning av militära styrkor i Kuwait och nära gränsen mot Saudiarabien gjorde att världen även befarade en invasion av Saudiarabien och Bush uttryckte att de behövde förstärka med militära styrkor i området.¹²¹ Med USA i ledningen sattes en koalition ihop med stöd från 50 länder och förstärkte den militära närvaron i Saudiarabien. Koalitionens syfte var att avskräcka Saddam från att genomföra den befarade ockuperingen av Saudiarabien och insatsen gick under namnet Operation Desert Shield.¹²²

4.2.2 Analys av kriget

Vilka hot och krav utfärdades?

Att avskräcka Irak från att ockupera Saudiarabien bekräftades i november 1990 ha nått framgång. Samtidigt hade koalitionen börjat planera för olika handlingsalternativ om Irak inte drog tillbaka sina trupper från Kuwait. Ett beslut fattades om att planera för en offensiv operation för att med våld tvinga Irak ut ur Kuwait.¹²³ Den 29 november godkände FN:s säkerhetsråd att koalitionen hade befogenhet att använda militärt våld för att tvinga Irak ur

---

¹¹⁹ Department of Defense 1992:1-3.

¹²⁰ Department of Defense 1992:22.

¹²¹ Department of Defense 1992:3.

¹²² Department of Defense 1992:23

¹²³ Department of Defense 1992:83.

Kuwait och hotade med att göra så om Irak inte hade dragit tillbaka sina trupper för 15 januari 1991.¹²⁴

Förmågeindikator 1. Har aktören de militära medel för att genomföra det som hotades om?

Både Irak och koalitionen hade förstärkt sina militära styrkor i området under hösten. I oktober bestod de Irakiska styrkorna av närmare 400 000 soldater och koalitionen av ungefär 200 000.¹²⁵ För att kunna kompensera för det numerära underläget planerades en kombinerad luft- och markoperation.¹²⁶ När koalitionen började skifta från en defensiv till offensiv inriktning bedömde de att de skulle behöva en styrka på över 500 000 soldater, med tillhörande materiel och flygplan.¹²⁷ I november 1990 godkändes ytterligare förstärkningar av en marinkår, luftburna styrkor, infanteri och stridsflyg vilket signalerade en övergång till en offensiv plan. Den amerikanska försvarsledningen bedömde att en uppbyggnad till över 400 000 soldater skulle hinna klart till 15 januari 1991. Övriga koalitionsmedlemmar bidrog även med över 300 000 soldater, samt luftstridsförmågor.¹²⁸

Den 12 januari 1991 kom det slutgiltiga beskedet från den amerikanska kongressen om användandet av våld för att tvinga Irak ur Kuwait.¹²⁹ Den övergripande planen för offensiven Operation Desert Storm var att inleda med en luftkampanj i syfte att upprätta luftöverlägsenhet och reducera de irakiska marktrupperna till hälften, för att därefter fortsätta med en markoffensiv och tvinga tillbaka de irakiska styrkorna.¹³⁰ Den 16 januari sköts de första robotarna från koalitionen mot irakiska mål och dagen efter påbörjades luftkampanjen.¹³¹

---

¹²⁴ Hutchinson 1995:50.

¹²⁵ Allison 2012:78.

¹²⁶ Allison 2012:97-99.

¹²⁷ Allison 2012:96.

¹²⁸ Allison 2012:101-102.

¹²⁹ Hutchinson 1995:64.

¹³⁰ Department of Defense 1992:120.

¹³¹ Hutchinson 1995:69-70.

Koalitionen hade stort internationellt stöd, både genom godkännande av FN och med militärt bidrag från 50 länder att genomföra det våld mot Irak som de hotade om. Svaret på denna indikator bedöms därför som *Ja*, då koalitionen tiden innan FN:s deadline medgavs möjligheten att förstärka upp med militära medel för att realisera hoten.

Förmågeindikator 2. Har aktören effektivare maktmedel med större kapacitet än motståndaren?

Som världens ledande militärmakt ansåg Bush att de hade den styrka som krävdes för att få bort Irak ur Kuwait och att detta var nödvändigt då Iraks invasion var ett hot mot USA:s nationella säkerhet.¹³² De irakiska trupperna hade en stor numerär överlägsenhet, tillgång till militär infrastruktur och påstådd förmåga till massförstörelsevapen. Planen utformades därför efter hur koalitionen styrkor skulle användas mot Iraks militära svagheter. Koalitionen bedömde att de hade en bättre samövad personal, teknologiskt överlägsna vapensystem, god chans till tidig luftöverlägsenhet och ett stort internationellt stöd.¹³³ En bedömning av den militära förmågebalansen mellan koalitionen och Irak, baserat på att luftkampanjen skulle bekämpa ungefär hälften av de irakiska styrkorna i Kuwait, var att luftkampanjen skulle resultera i ett numerärt övertag för koalitionen. Detta medgav underlag för det slutgiltiga beslutet om att genomföra offensiven.¹³⁴ När FN:s deadline närmade sig var koalitionen i full beredskap genomförande och trupperna hade stort förtroende för att de kunde vinna över de irakiska styrkorna tack vare samövningen under tiden fram till deadline och under Operation Desert Shield. Den höga moralen berodde även på koalitionen teknologiska överlägsenhet.¹³⁵

Att koalitionen var numerärt underlägsen de irakiska styrkorna skulle överkommas då de räknade med stora förluster på den irakiska sidan efter den inledande luftkampanjen, som beräknades skifta den militära maktbalansen till koalitionen fördel. Även Bushs uttalande om att USA var världens ledande militärmakt och att de hade den styrka som krävdes för att med våld tvinga ut Irak ur Kuwait tydde på aktörens övertygelse om att deras maktmedel var effektivare än motståndaren. Därför blir värdet på denna operationella indikator *Ja*.

---

¹³² Allison 1995:79.

¹³³ Department of Defense 1992:92.

¹³⁴ Department of Defense 1992:112-113.

¹³⁵ Department of Defense 1992:109.

Förmågeindikator 3. Har aktören förmåga att genomföra det de hotade om till låg kostnad?

De irakiska styrkorna hade förmåga att använda biologiska och kemiska vapen mot koalitionen styrkor. Bush var tvungen att övertyga det amerikanska folket och kongressen om att ett krig mot Irak dock skulle vara värt kostnaderna i amerikanska liv det kunde medföra.¹³⁶ Om Irak skulle upprätta kontroll över saudiarabiska hamnar i gulfområdet hade en militär operation för att återta territoriet varit extremt svår och kostsam. Om Saddam vidare hade planerat att invadera Saudiarabien var okänt, men faktumet att han hade en vilja att invadera ett annat grannland och att han förstärkte den militära närvaron nära gränsen till Saudiarabien, bidrog till ökat hot mot saudiarabiska och amerikanska vitala intressen.¹³⁷ Bush motiverade ett potentiellt krig mot Irak med att Saddam inte fick komma undan utan bestraffning efter ett sådant agerande och att det låg i USA:s vitala intresse som ledare av den fria världen att reagera.¹³⁸ En begränsning avseende kostnaderna de var villiga att betala framgår under planeringen av offensiven, där ett av de operativa målen var att inte acceptera större förluster än motsvarande tre kompanier per brigad.¹³⁹

Uttalandet om att kriget skulle vara värt att utkämpas, trots förluster av amerikanska liv, kan anses tendera mot att genomförandet skulle resultera i hög kostnad. Operationens offensiva inriktning begränsades dock till att inte riskera fler dödsoffer än motsvarande tre kompanier per brigad, vilket i detta fall bedöms sänka värdet på kostnaderna de behövde riskera för att genomföra det de hotade om. Beräkningarna av att luftkampanjen skulle reducera de irakiska marktrupperna till hälften, gör slutligen att svaret på denna operationella indikator blir *Ja*.

---

¹³⁶ Allison 2015:78.

¹³⁷ Department of Defence 1992:22.

¹³⁸ Allison 2012:78-79.

¹³⁹ Department of Defence 1992:90.

Tabell 4. Resultat förmågevariabeln

Oberoende variabel	Indikator 1	Indikator 2	Indikator 3	Variabelvärde
Förmåga	Ja	Ja	Ja	God

Uttrycker aktören att viktiga eller vitala intressen står på spel?

En irakisk ockupation av Saudiarabien skulle medge Saddam makt över ytterligare 20 procent av världens oljereserver, utöver de 20 procent han redan besatt i Irak och Kuwait. Bush hävdade att den påtagliga närvaron vid den saudiska gränsen utgjorde ett hot mot vitala intressen i både Saudiarabien och USA.¹⁴⁰

Iraks territoriella expansion i regionen skulle resulterat i att Saddams stora innehav av världens oljereserver hade placerat honom som en global maktspelare. Detta kopplas i sin tur till indikatorn om *vitala* intressen och *säkerställa global maktbalans*. Bushs uttalande om att Iraks invasion av Kuwait hotade USA:s nationella säkerhet tyder även på att aktören uttryckte att intresset var av högt värde. Den samlade bilden av analys av värde på intresse var att säkerställa global maktbalans vilket resulterar i att det faller under kategorin *vitala* intressen och därmed ger ett *högt* värde på aktörens intressen.

Tabell 5. Resultat intressevariabeln

Oberoende variabel	Operationell indikator	Identifierade i fallet	Variabelvärde
Värde på intresse	Vitala intressen	Säkerställa global maktbalans.	Högt

¹⁴⁰ Department of Defence 1992:22.

4. Avslutning

4.1 Resultatdiskussion Falklandskriget

Tabell 6. Resultat Falklandskriget

Oberoende variabler		Beroende variabel
<i>Förmåga att genomföra hot – relativt kostnad</i>	<i>Värde på intresse som står på spel</i>	<i>Trovärdighet</i>
Bristande	Högt	Hög

Analysen av Storbritanniens visade att förmågan att genomföra det aktören hotade om från och med 12 april 1981 var *bristande*. Aktörens uppfattning om värdet på det intresse som stod på spel i konflikten bedömdes däremot som *högt*. Då fallet valdes efter värdet på den beroende variabeln, där hotet om att upprätta en en maritima spärrzon verkställdes, kan därför resultatet efter analys av de oberoende variablerna nu jämföras med teorins orsakssamband. Trots Storbritanniens bristande förmåga i det inledande skedet av den maritima spärrzonen, var dess trovärdighet hög då den maritima spärrzonen verkställdes.

En aspekt avseende krigets omständigheter är att trovärdigheten kunde bedömas som ökande när britternas förmåga förstärktes senare i kriget. Det som ytterligare problematiserade bedömning av förmågevariabeln var aktörens fysiska förmåga i relation till begränsningarna som ålades dess kapacitet med insatsreglerna. Att inneha de specifika militära maktmedlen för att genomföra det som hotas om, innebar inte direkt att de kunde användas. Användandet hade dessutom kunnat försämra britternas internationella relationer och anseende vilket resulterat i en negativ effekt. Efter analys av Falklandskriget verkar teorin onekligen brista i att skilja på att inneha militära medel eller att kunna använda dem, vilket vidare diskuteras i teori- och metoddiskussionen.

4.2 Resultatdiskussion Gulfkriget

Tabell 7. Resultat Gulfkriget

Oberoende variabler		Beroende variabel
<i>Förmåga att genomföra hot – relativt kostnad</i>	<i>Värde på intresse som står på spel</i>	<i>Trovärdighet</i>
God	Högt	Hög

Analysen av Gulfkriget och koalitionen oberoende variabler visar att empirin stämmer överens med teorin och dess orsakssamband. Värdena på de oberoende variablerna mättes enligt uttalanden från koalitionen, med USA i ledning och varför de ansåg att det var viktigt att med militära medel och våld tvinga Irak ur Kuwait. Bush, och FN:s säkerhetsråd, påtalade flertalet gånger *itala* och *viktiga* intressen i dispyten, vilket gav ett *högt* värde på den oberoende variabeln *intresse*. Aktörens egen bedömning var dessutom att de hade *god förmåga* att genomföra det de hotade om vid den tidpunkt som hotet gällde. Teorin anses därför kunna förklara utfallet i Gulfkriget, då värdet på samtliga variabler stämmer överens mellan teori och empiri.

4.3 Besvarad frågeställning och slutsatser

Hur väl kan Current Calculus Theory förklara trovärdigheten i tvingande aktörers hot i Falklandskriget och Gulfkriget?

För att pröva teorin valdes fallen utifrån värdet på den beroende variabeln genom hög trovärdighet där det som hotades om sedan verkställdes. Teorin visade sig kunna förklara trovärdigheten i Gulfkriget väl genom att värdet på de oberoende variablerna nådde de värden som enligt teorin resulterar i ett trovärdigt hot. Teorin brast däremot i att förklara trovärdigheten i hotet om att upprätta den maritima spärrzonen i Falklandskriget. Detta resultat påverkades av omständigheter som förekommer specifikt i krig, såsom insatsregler

och hur användandet av militärt våld kan begränsas och påverkas av internationella samarbeten och allianser. Trots att en aktör har de militära medel som hotas om att använda, innebär det inte att de kan använda dem helt förutsättningslöst, vilket påverkade utfallet i analysen av Falklandskriget.

En identifierad skillnad mellan fallen var om aktören hade de militära maktmedel de hotade om att använda vid den tidpunkt det skulle realiseras. Under Gulfkriget genomförde koalitionen förstärkningar under Operation Desert Shield och förberedelser inför Operation Desert Storm, vilket resulterade i att de hade militära maktmedel på rätt tid och plats för genomförandet. Detta skilde sig jämfört med hotet om upprättande av den maritima spärrzonen under Falklandskriget, då majoriteten av briterernas militära förmåga inte var på plats vid tiden för upprättandet av spärrzonen.

Svaret på forskningsfrågan och den huvudsakliga slutsatsen är att teorins förklaringskraft varierar beroende på om bedömning av aktörens förmåga avgränsas till det den fysiskt har till förfogande när det som hotas om ska genomföras, eller avgränsas med ett ännu större tidsperspektiv där eventuella framtida förstärkningar inkluderas. Med perspektivet på den tvingande aktören behöver teorin förses med tydliga ramar för hur variablerna bör förstås, eftersom en tvingande aktör kan antas ha planer för framtida ageranden, vilket ställer tillämpningen av teorin inför krav på tydliga avgränsningar. Utifrån denna analys råder det därför fortfarande tveksamheter till teorins förklaringskraft, vilket leder till ett vidare behov av att pröva den mot fler fall.

4.4 Teori- och metoddiskussion

Som diskuterats löpande i redovisningen av teorin i kapitel 2. *Teori* påtalas brister i definitionen av kostnader. De kan tolkas som ekonomiska kostnader eller risk för förlust av personal. Det kan även tolkas som i Falklandskriget där kostnad innebar risken att förlora internationella allianser och stöd. Resultatet av teorins förklaringskraft och bedömning av trovärdighet kan därför variera beroende på tillämpningen av teorin och dess definition av kostnader. I denna tillämpning av teorin påverkade kostnader resultatet, främst i analysen av Falklandskriget. Det är därför viktigt förhålla sig till hur denna undersökning har valt att förstå kostnader och ha ett kritiskt förhållningssätt till överförbarheten av undersökningens resultat.

Ett ytterligare ställningstagande för tillämpning av teorin som påverkade resultatet var att enbart titta på den specifika kontext när det som hotades om skulle genomföras, vilket i Falklandskriget var 12 april och upprättandet av den maritima spärrzonen och i Gulfkriget den 15 januari med FN:s deadline. Då undersökningen avgränsades till att bedöma förmåga och intresse vid den tidpunkten, kan resultatet påverkas främst i bedömningen av aktörens förmåga. Krig är dynamiskt och föränderligt, vilket i Falklandskriget var tydligt då britternas stridsgrupp och dess mer omfattande militära förmåga inte hade anlänt till operationsområdet vid tidpunkten som analysen fokuserade på. Förstärkning av trupp och militära maktmedel, kan enligt teorin förstås som ökad förmåga. Då de inte fanns på plats när den maritima spärrzonen upprättades, bedömdes britternas förmåga som låg. Hade bedömningen av förmåga istället inkluderat framtida förstärkning av militära styrkor hade mätningen av variabelvärdet kunnat se annorlunda ut. Med det sagt kan det te sig enkelt att hota om förstärkningar för att öka trovärdigheten i hot, något som denna undersökning valde att bortse från. Det är en intressant aspekt i användandet av teorin att förhålla sig till att förstå förmågor som de som fysiskt finns på plats, eller som samtliga tänkbara förmågor en aktör eventuellt har möjlighet att förstärka med i framtiden.

Teorins förklaring av förmåga, genom att mäta om aktören har förmåga att genomföra det den hotar om till en relativt låg kostnad, kan tendera att förstås som generell och därmed även öppna upp för alternativa tolkningar av variabeln. Då syftet delvis var att uppnå hög begreppsvaliditet prövades teorin så nära dess förklaring och egen definition av variablerna som möjligt, och kompletterades inte med ytterligare förklaringar om vad militär förmåga innebär.¹⁴¹ Om teorin hade kompletterats med exempelvis en teori om att numerär överlägsenhet innebär god förmåga, hade resultatet efter analys av Gulfkriget möjligtvis sett annorlunda ut. Här behövs ett kritiskt förhållningssätt till denna undersöknings generaliserbarhet baserat på hur teorin tillämpades.

Fallen valdes utifrån principen om kritiska fall under gynnsamma omständigheter och värdet på den beroende variabeln. Resultatet av analysen visar på brister i dess förklaringskraft och därmed försvagas generaliserbarheten till liknande fall. Liknande fall är bedömning av trovärdigheten i aktörers hot där krigets lagar begränsar användandet av det våld aktören

---

¹⁴¹ Esaiasson et al. 2017:58.

hotar om att använda. Liknande fall innebär även att den främsta förmåga aktören hotar om att använda inte är på plats fysiskt när det som hotas om ska genomföras.

Då de operationella indikatorerna tolkades av aktörens uppfattade och uttryckta bedömning, anses en kvalitativ textanalys ha varit en lämplig metod för att analysera fallen. För att vara transparent i de slutsatser som presenterades efter respektive operationell indikator sammanfattades och motiverades värdet på den operationella indikatorn, i syfte att uppnå den transparens som genomgående har eftersträvat.

4.5 Relevans för yrkesutövningen

Försvaret av Sverige bygger på konceptet tröskeleffekt: att avskräcka en motståndare genom att övertyga denne att angrepp mot Sverige kommer att innebära orimliga kostnader.¹⁴² CCT hade kunnat användas för att analysera trovärdigheten i den svenska tröskeleffekten baserat på vår förmåga att öka kostnaderna för en angripande motståndare och hur vi värderar vårt intresse att försvara Sverige. Tidigare forskning genomsyrades av vikten av trovärdighet i hot, för att tvångsmakt skall lyckas. Om tvångsmakt i det svenska fallet förstås som avskräckning kan därför en uppfattning trovärdigheten i den svenska tröskeleffekt avgöra hur trovärdigt detta koncept är. Det kan bidra med en bedömning av vår sannolikhet att lyckas avskräcka den motståndare som vill göra ett angrepp mot Sverige.

4.5 Vidare forskning

Undersökningens syfte var inte att bidra till debatten om hur trovärdighet påverkar framgång inom tvångsmakt eller inte. Då tidigare forskning genomsyras av att uppfattningen att trovärdighet i hot påverkar resultatet av tvångsmakt finns dock ett vidare forskningsbehov att pröva CCT:s förklaringskraft i fall av lyckad och misslyckad tvångsmakt. En sådan undersökning kan förstärka eller försvaga trovärdighetens roll i tvångsmakt, samt att pröva om en aktörs förmåga och intresse som står på spel är avgörande avgör om tvångsmakten blir framgångsrik. Genom att pröva teorin med perspektiv på den tvingande aktören har undersökningen bidragit till forskningsfältet med ett perspektiv på hur tvingande aktörer kan uppnå hög trovärdighet. Om vidare forskning visar att CCT kan förklara framgång i

---

¹⁴² Försvarsmakten 2016:54.

tvångsmakt, kan analys av tvingande aktörers trovärdighet förbättra förståelsen för vad som gör tvångsmakt framgångsrikt.

För att ytterligare stärka tilltron till teorin finns ett behov att pröva teorin mot fall av låg trovärdighet i hot. En sådan undersökning skulle kunna bekräfta resultatet i denna undersökning på grund av motsatsvärdet på den beroende variabeln. Det skulle även stärka tilltron till teorins orsakssamband där specifika värden på de oberoende variablerna påverkar värdet på den beroende variabeln. Forskningsfältet inom tvångsmakt har kvarstående luckor med intressanta perspektiv på trovärdighet i militära hot. Genom att pröva CCT:s generaliserbarhet till militära hot i krig med perspektivet på den tvingande aktören har forskningsfältet erbjudits ett bidrag med perspektiv på tvingande aktörers trovärdighet i hot i krig.

Litteraturförteckning

Tryckt litteratur

Allison, William Thomas. (2012). *The Gulf War, 1990-91*. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Eddy, Paul & Linklater, Magnus (1982). *The Falklands war: [the full story by the Sunday Times Insight Team]*. London: Sphere Books

Eriksson, Lars Torsten (2018). *Kritiskt tänkande*. Tredje upplagan Stockholm: Liber

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan Stockholm: Wolters Kluwer

Freedman, Lawrence (red.) (1998). *Strategic coercion: concepts and cases*. Oxford: Oxford University Press

Freedman, Lawrence (2007). *The official history of the Falklands Campaign Vol. 2 War and diplomacy*. 2. ed., rev London: Routledge

Hastings, Max & Jenkins, Simon (1983). *The battle for the Falklands*. London: Pan

Hutchison, Kevin Don (1995). *Operation Desert Shield/Desert Storm: chronology and fact book*. Westport, Conn.: Greenwood Press

Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne & Christoffersen, Line (2020). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Upplaga 2 Stockholm: Liber

Press, Daryl Grayson (2005). *Calculating credibility: how leaders evaluate military threats*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press

Schelling, Thomas C. (1966). *Arms and influence*. New Haven: Yale Univ. Press

Yin, Robert K. (2007). *Fallstudier: design och genomförande*. 1. uppl. Malmö: Liber

Elektronisk litteratur

Bratton, Patrick C. (2005). WHEN IS COERCION SUCCESSFUL?: And Why Can't We Agree on It?. *Naval War College Review*. 48(3)

Byman, Daniel, Waxman, Matthew C. & Larson, Eric V. (1999). *Air Power As a Coercive Instrument [Elektronisk resurs]*. Rand Corporation

Downes, Alexander B., Sechser, Todd S. (2012). The Illusion of Democratic Credibility. *International organization*. 66(3). New York: Cambridge University Press.

Department of Defence. (1992). *Conduct of the Persian Gulf War: Final Report to Congress*.

Freedman, Lawrence. (2005). *The Official History of the Falklands Campaign (Origins of the Falklands War) [Elektronisk resurs]*. Routledge

Försvarsmakten (2016). *Militärstrategisk doktrin. MSD 16*. Stockholm: Försvarsmakten.

Mueller, Karl P. (2007). Strategies of coercion: Denial, Punishment, and the future of air power. *Security Studies*. 7(3).

Pape, Robert A. (1996). *Bombing to Win [Elektronisk resurs]*. Cornell University Press